

བོད་བཅོན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་
གནའ་ཚྭ་གཅེས་བསྟུས་
སླབ་དེབ།

གོ་ཤུལ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྔོན་ཁྱིམ་གྱི་བྱས།

བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་རྩམ་
གཅིས་བཟུས་སློབ་དེབ།

གོ་ཤུལ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྩམ་སྒྲིག་བྱས།

ཨི་ཁུ་ལ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

古代藏语教程/郭须·扎巴军乃编.—北京:民族出版社,
2006.10 重印

ISBN 7-105-04518-3

I.古... II.郭... III.藏语—古代—高等学校—教材 IV
H214.9

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2001)第 035555 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.e56.com.cn>

民族出版社微机照排 艺辉印刷厂印刷

各地新华书店经销

2001 年 6 月第 1 版 2006 年 10 月北京第 2 次印刷

开本:850mm×1168mm 1/32 印张:14.375

印数:3001-6000 册 定价:20.00 元

此书如有印装质量问题,请与本社藏文发行科联系退换

(发行科电话:58130509)

སྒྲིབ་གཞི།

1992ལོར་རྒྱལ་ཁབ་མི་རིགས་ལས་དོན་ལྷན་ཁང་གི་ཚོགས་མཆན་
ཐོབ་ནས་ཀྱང་དབྱེ་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་བོད་མེས་རིག་ཚན་ཁག་གསར་
དུ་འཛུགས་པར་བརྒྱུད་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིམ་དང་གིས་བྱགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ཁོ་
ཁོ་མི་རིམ་པ་གོང་མས་བོད་མེས་རིག་ཚན་ཁག་གི་མགོ་བྱེད་དུ་བསྐྱོད་ནས་
བརྒྱུད་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིམ་དང་གི་བོད་མེས་རིག་སློབ་གསོའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུར་ས་
བཅུ་ཙམ་གྱི་སློབ་ཚན་རྒྱུག་བཞོད་བྱེད་ལྟར་ས་གྲུ་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་བསྟར་དུ་བ་
བྱས་ནས་ལྷན་ཡོད་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རྩོམ་རིག་ཆེད་གཞེས་གྱི་ཟུར་གཞིའི་
ལྟར་དུ་བོད་མེས་རིག་ཆེད་གཞེས་གྱི་སློབ་ཚན་རྒྱུག་བཞོད་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་
ལ་བསམ་གཞིགས་བྱས། 1993ལོར་ཁོ་ཁོས་བོད་མེས་རིག་ཆེད་གཞེས་གོང་
འཕེལ་འགྲོ་བའི་དོན་འགའ་ཞེས་པའི་འཆར་ཁུར་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་
སྐད་ཡིག་དང་དེར་རབས་སྐད་ཡིག་ཅེས་པའི་སློབ་ཚན་གཞིས་གསར་འཛུགས་
བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་འཆར་བརྟོན་པ་ལྟར་ཁོ་ཁོའི་ལས་ཁྲུགས་ལྷན་གྱི་ལྷན་གསལ་པ་
འབྲུང་གནས་ལགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་གི་སློབ་བྱིད་དང་སློབ་
དེབ་འབྲི་བའི་འགན་ཁུར་བཞེས།

བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་ནི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་མས་སློབ་རྒྱུར་
བྱེད་རྒྱུའི་གལ་ཆེན་གྱི་ཆེད་གཞེས་ཟུར་གཞིའི་སློབ་ཚན་ཞིག་ཡིན་གཤིས་བོད་
མེས་རིག་སློབ་བྱིད་ཀྱི་ཁོད་དུ་འང་གལ་ཆེའི་ལྷན་གནས་བརྒྱུད་ལྟེ། ཀྱང་དབྱེད་
མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིམ་དང་གི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སློབ་བྱིད་ནང་

ནས་གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་གི་སྒྲིབ་ཚན་འཇུགས་པ་ལ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། ཏུན་
རྟོང་གཏེར་ཡིག་གི་སྒྲིབ་བྲིད་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱིའི་རིམ་པ་
ལྷན་པའི་ལས་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་དོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་གི་
རིང་དུ་སྒྲིབ་བྲིད་བྱས་ཤིང་། ལྷན་ཁགས་ཅན་གྱི་ལམས་ཆེན་སྐུ་ཞབས་མང་ཡོ་
དང་བྲིན་ཅིན་སྐགས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་འཛིན་གྱི་དང་དངོས་གཞིའི་འཛིན་གྱི་
ནམས་ལ་ཏུན་རྟོང་གཏེར་ཡིག་གི་སྒྲིབ་བྲིད་བཀྲིས་པ་དང་། སྒྲིབ་དེབ་ནི་གཙུག་
བོའོང་ཆོས་གྲིས་པའི་《ཏུན་རྟོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ》དང་
《བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཡིག་ཆ་གཅེས་བརྒྱས་》བཅས་ཡིན་ཞིང་། བོད་བཅན་
པོའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ་དང་། ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར། ཆོས་ལུགས།
བྲིམས་ལུགས། ཚཱ་རིག་རྒྱ་ཆལ། ཚན་རིག་ཡུལ་སྒྲུལ་གོམས་གཤིས་
སྐགས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་གལ་ཆེའི་བསྐྱལ་འདེད་ཀྱི་རུས་པ་འདོན་སྤྲོད་།
རྒྱ་རྒྱུན་མང་པོར་བཞེན་ནས་ཡིག་ཆ་འདི་དག་ཚད་ལྷན་གྱི་སྒྲིབ་དེབ་ཤིག་ཏུ་མ་
གྲུབ་པས་མངས། ཏུན་རྟོང་གཏེར་ཡིག་ནང་དུ་གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་
བརྒྱས་ན་དེ་ནི་ཁྱབ་ཆུང་དྲགས་ཏེ། ཏུན་རྟོང་གཏེར་ཡིག་ནི་ཏུན་རྟོང་གྲག་
ལུགས་ཁོ་ན་ནས་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་ནི་ཏུན་རྟོང་མིན་
པའི་ས་ཆ་གཞན་དག་ལ་ཡང་གྲག་བཞོས་ཡིག་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དང་གཅིག་ནས་
པའི་ཐོག་ནས་བརྒྱས་ན། གནའ་ཡིག་ཡོང་ཁུངས་བཞི་ཡོད་དེ། ལོ་རྒྱུས་
ཡིག་ཆ་ལྟེ་ཏུན་རྟོང་གཏེར་ཡིག་དང་། རྩ་རིང་དང་གྲག་བཞོས་ཡིག་ །
དྲིལ་བུའི་ཁ་བྱང་། ལི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་བྱང་བྱ་བཅས་དང་གཉིས། ང་
ཆོས་འདི་ནས་བཤད་པའི་གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་ནི་བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་
གནའ་ཡིག་ལས་ད་དུང་དེའི་ཚུན་དུ་བྱུང་བའི་གནའ་ཡིག་ལ་ཚན་རིག་དང་
མཐུན་པའི་སྒྲིབ་སྤྱི་བརྒྱུས་མ་བྱས་པ་དང་གསུམ་མོ།

དག་ཅེན་གཞིན་པ་གོ་ཤུལ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ལགས་ཀྱིས་ཚཱ་མེག་
མཛད་པའི་《ཐོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་ཚཱ་གཅེས་བསྟུན་སྒྲིབ་དེབ》
ནང་གི་ཚཱ་མེག་ཚང་མ་ཐོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲིབ་
དེབ་ཀྱི་མཁོ་དགོས་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་རྩོམ་གྱི་སྐོར་དང་། མཁུར་བྱུང་སྐོར།
རྟགས་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐོར། ལྷགས་ཀྱི་བཟུན་བཅས་ཀྱི་སྐོར། ཚས་བྱུང་གི་སྐོར།
བརྒྱུར་ཡིག་གི་སྐོར། ཞལ་ཆེའི་སྐོར། སྐར་ཡིག་གི་སྐོར་བཅས་ས་བཅད་
བརྒྱད་དང་སྒྲིབ་ཚན་ཉེར་བརྟུན་ཡོད་ཅིང་སྐྱིག་སྤངས་ནི་མ་ཡིག་དང་། ཁ་
བྱང་འགྲེལ་བཤད། མཆན་འགྲེལ། བསམ་གཞིགས་ཁ་བྱང་། དཔུང་
གཞིའི་དཔེ་ཆ་མཁོ་སྤྲོད། བརྟུན་བྱེད་མས་བཞོད། རྒྱུ་ཤེས་བདམས་
བཞོད་བཅས་ཡིན། མ་ཡིག་གཙོ་བོར་བརྒྱུད་ནས་སྒྲིབ་མས་ཆིག་དོན་གོ་བདེ་
པའི་ཆེད་དུ་བརྟུན་ཆེན་ནམས་ལ་མཆན་འགྲེལ་བྱངས་བཅན་དང་མ་ཡིག་བཞི་
བརྟུན་ལས་ལྷང་དངས་ཏེ་ལེ་ཆེན་ཆེ་ཁག་བརྒྱད་ཅམ་དང་། རྒྱུ་ཤེས་
བདམས་བཞོད་ཚན་པ་གཉིས་དང་། བསམ་གཞིགས་ཁ་བྱང་ཉེར་བཞི་དང་།
དཔུང་གཞིའི་དཔེ་ཆ་ཉེར་བརྟུན་བཅས་བཞོད་པས་རིགས་མཐུན་སྒྲིབ་དེབ་
ལས་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱད་ཚས་ལྟན་པ་སྟེ། ཚཱ་པ་པོས་ཚཱ་མེག་བྱེད་
སྐབས་སྒྲོན་ཕྱོད་མཁས་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྱབ་འབྲས་བརྟུ་ལེན་དང་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྱབ་འབྲས་དང་ལོ་རྒྱུ་བཞིའི་རིང་གི་སྒྲིབ་བྲིད་ཉམས་ཚུང་
བཅས་སྒྲིབ་དེབ་ཁོད་དུ་མཆོན་ཡོད་པས་གཞན་ལས་དགེ་མཚན་མང་དུ་མཆིས།

ཐོད་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་ཡིག་དེ་ཐོད་གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་
དང་གཅིག་མཚུངས་མིན་ཏེ། གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་ནང་དུ་ཐོད་བཅན་
པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་ཡིག་འདུས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་དེའི་ཚུན་དུ་བྱུང་བའི་
དུས་རབས་འགའི་གནའ་ཡིག་ཀྱང་འདུས་ཤིང་། དེ་འདྲ་བུས་ན་ད་གཞོད་

གནའ་རབས་སྐད་ཡིག་གི་ནམ་པ་གཞི་ནས་མ་ལག་ཏུ་བྱུང་བ་དང་།
 རྩེས་ཀྱི་དེང་རབས་སྐད་ཡིག་དང་མཐུན་ཐུབ་ཅིང་། གཞི་ནས་བོད་ཀྱི་སྐད་
 ཡིག་གི་མ་ལག་ཆ་ཆོད་ཐུབ་ཐུབ་པ་རེད། བོད་སྐད་ཀྱི་མ་ལག་དང་ཁྱད་ཆོས་
 ཁོ་ནར་བཞེན་ཐུལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་སློབ་ལྷན་ཆེན་མོར་སློབ་ཚན་གྱི་མཁོ་དགོས་
 ལྟར་བོད་སྐད་ཀྱི་དུས་རབས་མོ་མོར་བགོས་མེད་པས་ཆོད་ལུན་ཅན་ཏུ་འགྱུར་
 དགའ་ཡང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐུབ་འབྲས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་དེ་
 འཇར་པན་གྱི་སྐུ་རིག་སློབ་ཆེན་མོ་ཤེས་ཐེན་ལུང་ཤོང་ལྟར་ན་བོད་སྐད་ཀྱི་དུས་
 རབས་ཁག་ལྟར་བགོས་ཡོད་དེ།

1. གནོད་མའི་བོད་སྐད། (? —དུས་རབས་བདུན་པ)།
2. གནའ་བོའི་བོད་སྐད། (དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་པ)།
3. གནའ་དཀྱིལ་བོད་སྐད། (དུས་རབས་བརྒྱ་པ་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་
 བདུན་པ)།
4. བོད་སྐད་གསར་པ། (དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་
 དགུ་པ)།
5. དེང་རབས་བོད་སྐད། (དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ནས་ད་ལྟའི་བར)། དུས་
 རབས་ལ་ལའི་དབྱེ་མཆའས་ད་དུང་ཞིབ་བཅུར་བྱེད་དགོས་ཀྱང་སྤྱི་ཁོག་དབུག་
 ལྟངས་ང་ཚོས་དཔྱད་གཞིར་བཅུལ་ཆོག་པ་རེད།

སློབ་དེབ་ལག་པོ་གཅིག་གིས་མི་རབས་གཅིག་དང་ཐ་ན་མི་རབས་དུ་མར་
 བྲན་ཞུགས་ཐེབས་ཅེས་ཡིན་པས་སློབ་དེབ་འཇུགས་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱ་ནི་མིག་སྤེལ་
 བོད་ཤེས་རིག་ཆེད་གཉེར་གྱི་ལས་འགན་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཤིག་ཡིན་གཤེས་
 མཁས་དབང་མང་པོ་ཞིག་ལས་དོན་འདིའི་ནང་དུ་ཞུགས་པའི་རེ་སྤྲོད་ཡོད།
 རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་དང་དམིགས་ཆ་དེ་མི་འདྲ་བའི་དངོས་གཞིའི་སློབ་མ་དང་།

ཨྱི་ཨྱི་ཞིབ་འཇུག་པ། ཨྱི་ཨྱི་ཞིབ་འཇུག་པའི་སྒྲིབ་དེབ་ཤིག་འཇུགས་
 བརྒྱན་ཕྱིད་བྱུང་ན་ད་གཙོ་བོ་དེ་ཤེས་རིག་གི་སྒྲིབ་གསའི་མ་ལག་འབྲུས་སྒྲིབ་ཚང་
 བཞིག་ཡོད་བྱུང་གི་རེད། ཨྱི་ཨྱི་རིག་གནས་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བར་བོད་ཤེས་
 རིག་གི་སྒྲིབ་གསའི་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བ་དང་ཁ་ཤུལ་ཐབས་མེད་ལ། ཨྱི་ཨྱི་
 རིག་གི་སྒྲིབ་གསའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གིས་གཤམ་ཆེའི་གོ་གནས་ཐོན་ཡོད་
 པས། ཨྱི་ཨྱི་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལས་རིགས་ཁག་
 གིས་བྱུགས་ཁུངས་དང་རྒྱུ་ཕྱིན་ཕྱིན་པའི་རེ་འདུན་ཡོད། རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་
 དང་གཟི་བྱིན་འོད་སྟོང་འབར་བའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་ཀྱང་གོའི་མི་དམངས་
 ཀྱི་གཅེས་ཅོར་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་མི་དམངས་ཀྱི་གཅེས་ཅོར་ཞིག་
 ཡིན་གསེས། དེ་ཉིད་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་དང་། ཨྱི་ཨྱི་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་
 དངོས་པོའི་དཔལ་ཡོན་དང་བསམ་པའི་དཔལ་ཡོན་འཇུགས་བརྒྱན་ཕྱིད་པར་
 བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་གང་གིས་ཀྱང་ཆབ་བྱེད་མི་བྱུང་པའི་ལག་ཆ་ཞིག་ཡིན། །

དོན་གྲུབ་དབང་འབྲུམ་ནས་སྤྱི་ལོ་1997ལོའི་ཟླ་བ་1པའི་ཆེས་6ཉིན་པེ་
 ཅིན་དུ་བྲིས།

དཀར་ཆག

ལྷོ་ཁ་ཁྱི།.....	(1)
ས་བཅད་དང་པོ། རྫོང་རི་གློ་རྫོང་།	(1)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་དང་པོ། ཁྲ་ཆིང་མཐུན་འབྲེལ་རྫོང་རི།	(1)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་གཉིས་པ། ཞལ་རྫོང་རི་ཕྱི་མ།	(12)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་གསུམ་པ། ཀྱང་པོ་དེ་མའི་བྲག་བཞོས་ཡིག།	(22)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་བཞི་པ། ལྷ་མོ་ཁྲ་གི་རྫོང་རི།.....	(25)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་ལྔ་པ། མཆུར་ཕུའི་རྫོང་རི།	(33)
བསམ་གཞིགས་ཁ་བྱང་།	(38)
དབྱུང་གཞིའི་དཔེ་ཆ་མཆོ་སྒྲོད།	(38)
བརྟེན་བདམས་བཞོད་ལེ་ཚུན་དང་པོ།	(39)
ལྷན་ཤེས་བདམས་བཞོད་ཚུན་པ་དང་པོ།	(49)
ས་བཅད་གཉིས་པ། མཐུར་ཕུའི་རྫོང་།	(69)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་དྲུག་པ། བྱི་སྒྲོང་བཙན་གྱི་མཐུར།.....	(69)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་བདུན་པ། ལྷ་ར་པོ་ལྷུང་སད་ལྷ་ཙཱི་མཐུར།.....	(70)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་བརྒྱད་པ། ལྷ་ར་མང་པོ་རྩེ་ཞང་ལྷུང་གི་མཐུར།	(72)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་དབྱུག་པ། བཙན་མོ་སད་མར་ཀར་གྱི་མཐུར།.....	(74)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་བརྒྱ་པ། བྱི་འདུ་མཆོང་གི་མཐུར།.....	(77)
ལྷོ་ཕ་ཚུན་བརྒྱ་གཅིག བྱི་མེ་གཙུག་བཙན་རྩེ་འབངས་གྱི་མཐུར།	(81)
བསམ་གཞིགས་ཁ་བྱང་།	(84)

དབྱད་གཞིའི་དཔེ་ཆ་མཐོ་སྟོན།	(84)
བརྟེན་བདམས་བཞོད་ལེ་ཆ་གཉིས་པ།	(85)
ས་བཅད་གསུམ་པ། རྟོགས་བརྟེན་གྱི་སྟོན།	(95)
སྟོབ་ཆན་བཅུ་གཉིས། གྱི་ལུམ་བཅན་པོ།	(95)
སྟོབ་ཆན་བཅུ་གསུམ། ལྷག་ཏེ་གཉན་གཟིགས།	(103)
སྟོབ་ཆན་བཅུ་བཞི། གནམ་ཏེ་སྤྱང་བཅན།	(110)
སྟོབ་ཆན་བཅོ་ལྔ། སྤྱང་བཅན་རྣམ་པོ།	(116)
སྟོབ་ཆན་བཅུ་དྲུག ཁྱི་འདུལ་སྤྱང་།	(120)
སྟོབ་ཆན་བཅུ་བདུན། ཁྱི་སྤྱང་ལྷེ་བཅན།	(122)
སྟོབ་ཆན་བཅོ་བརྒྱད། སྟོན་རབས་ཐོར་བ།	(126)
བསམ་གཞིགས་ཁ་བྱང་།	(132)
དབྱད་གཞིའི་དཔེ་ཆ་མཐོ་སྟོན།	(132)
རྒྱལ་ཤེས་བདམས་བཞོད་ཆན་པ་གཉིས་པ།	(133)
བརྟེན་བདམས་བཞོད་ལེ་ཆ་གསུམ་པ།	(153)
ས་བཅད་བཞི་པ། ལྷགས་གྱི་བཞུན་བཅོས་གྱི་སྟོན།	(162)
སྟོབ་ཆན་བཅུ་དགུ། བཅུ་མས་ཤིང་བཞུན་པའི་མདོ།	(162)
བསམས་གཞིགས་ཁ་བྱང་།	(206)
དབྱད་གཞིའི་དཔེ་ཆ་མཐོ་སྟོན།	(206)
བརྟེན་བདམས་བཞོད་ལེ་ཆ་གཞི་པ།	(207)
རྒྱལ་ཤེས་བདམས་བཞོད་ཆན་པ་གསུམ་པ།	(216)
ས་བཅད་ལྔ་པ། ཆོས་ལྟུང་གི་སྟོན།	(220)
སྟོབ་ཆན་གྱི་ཤུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྒྱལ་པོ་གོ་པར་ས་བརྟུལ་བ།	(220)
བསམ་གཞིགས་ཁ་བྱང་།	(238)

ས་བཅད་དང་པོ། རྫོང་རིང་གི་སྒྲིབ།

སྒྲིབ་ཆན་དང་པོ། བྲང་ཆིང་མ་བྲུན་ འབྲེལ་རྫོང་རིང་།

«བྲང་ཆིང་མ་བྲུན་འབྲེལ་རྫོང་རིང་»ཞེས་པ་ནི་ཐང་རྒུལ་རབས་
ཀྱི་ལོ་ཉལ་སྤྱི་ལོ་བྲང་ཆིང་པོ་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་821ལོར་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་
བྲི་རལ་པ་ཅན་དང་ཐང་རྒུལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ལུ་ཚུང་གཉིས་ཆབ་
སྲིད་གཅིག་ཏུ་མོལ་ནས་རྒུལ་སྤྱང་ཡན་ཏུ་མནའ་ཆིང་ས་མཇུག་ཅིང་།
སྤར་སྤྱི་ལོ་822ལོར་ཐང་བོད་གཉིས་ལྷ་སར་མནའ་ཆིང་ས་བྲུབ་ནས་སྤྱི་
ལོ་823ལོར་མནའ་ཆིང་ས་ཀྱི་མདོ་རྫོང་ལ་བཞོན་ཤིང་ལྷ་སའི་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་མདུན་ཏུ་བཙུགས་པར་བརྟེན་ལྷ་སའི་རྫོང་རིང་ཞེས་ཀྱང་
འབོད།

[རྒྱབ་ངོས་གཏམ་ན་ཏུ]

- 1 ལྷ། བོད་ཀྱི་རྒུལ་པོ་ཆེན་པོ་
- 2 འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཅན་པོ་དང་། །
- 3 རྒུལ་རྒུལ་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱ་རྩེ་ལྷ་ཏེ།
- 4 དཔོན་ཞང་གཉིས། ། ཆབ་སྲིད་
- 5 གཅིག་ཏུ་མོལ་^①ནས། ། མཇུག་ཏུ་མ་

① མོལ། བཀའ་གྲོས།

- 6 ཆེན་པོ་^①མཛད་དེ་གཙོགས་^②བཅས་
- 7 པ། ། རྣམ་ཞར་ཡང་མྱི་འགྱུར་པར།
- 8 ལྷ་མྱི་ཀུན་གྱིས་ཤེས་ཤིང་དཔང་བྱས་
- 9 ཉེ་ཆོ་ཆོ་རབས་རབས་སྟུ་གཏམ་བཛྲོད་
- 10 ཏུ་ཡོད་པའི་མྱིར། ། མཇལ་ཏུ་མ་གྱི་གཙོགས་
- 11 གྱི་མདོ་རྩོམ་པ་ལ་བྲིས་པའོ་
- 12 ཡ། ། འཕྲུལ་གྱི་ལྷ་བཅན་པོ་ཁྲི་གཙུག་
- 13 ལྷེ་བཅན་གྱི་ལྷ་སྲ་ནས་^③བྱ་རྩེ་
- 14 ལུན་ལུ་ཉེའུ་ཉིག་ཏུང་ཉེ་^④དང་། ། དཔོན་
- 15 ཞང་གཉིས། ། སྐམ་དཀྱེལ་ཆེན་པོས་^⑤
- 16 བོ། ། འཕྲུལ་ཡུན་ཡུལ་གྱི་ལེགས་
- 17 ཉེས་ཅི་ཡང་བསྐྱང་ལྷོ། ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་
- 18 པོས་ནི། ། བཀའ་དྲིན་གྱིས་དགལ་བ་
- 19 ལ་མྱི་ནང་མེད་པར། ། མང་པོ་ཀུན་བདེ་
- 20 སྦྱིད་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་དགོངས་པ་གཙོག་
- 21 ཡུན་རིང་པོར་ལེགས་པའི་དོན་ཆེན་པོ་
- 22 ལ་ནི་བཀའ་གྲོས་མཐུན་ཉེ། ། གཉིན་
- 23 རྩིང་པའི་སྤྱི་ཞུ་^⑥ནི་དང་ལྷོ་ཁྲིམ་ཆོས་
- 24 དཀྱེས་པའི་ཚུལ་སྐར་ཏུ་བཅེགས་པར་

① མཇལ་ཏུ་མ། ཞལ་འདུམ། ཁ་མཐུན། སྐྱོས་འགྲིག་པའོ།

② གཙོགས། སྐྱོས་ཆོད།

③ ལྷ་སྲ། ལྷལ་སྲ་ཉེ་སྦྱུན་སྲ།

④ ལུན་ལུ་ཉེའུ་ཉིག་ཏུང་ཉེ། (文武孝德皇帝)།

⑤ སྐམ་དཀྱེལ། ཐུགས་རྩེ་ཡངས་པ།

⑥ སྤྱི་ཞུ། བཀའ་སྤྱོད། རིམ་གྱི། སྤྱ་ཏུང། མཚོད་པ།

- 25 མོལ་ནས། ། མཇལ་དུམ་ཆེན་པོ་ནི་
 26 མཛད་དེ། ། བོད་རྒྱ་གཉིས། ། ད་ལྟར་
 27 དུ་མངའ་བའི་ཡུལ་དང་མཆམས་སྤང་
 28 ཞིང་། ། དེའི་ཤར་ཚུགས་ཐམས་ཅད་ནི་
 29 རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡུལ། ། རུབ་ཚུགས་ཐམས་
 30 ཅད་ནི་ཡང་དག་པར་བོད་ཆེན་པོའི་
 31 ཡུལ་ཏེ། ། དེ་ལས་ཕན་ཚུན་དགའ་མུ་
 32 འཐབ། ། དམག་མུ་བྱང་། ། ཡུལ་མུ་
 33 མནམ་^①། ། ཡིད་མ་ཆེས་པ་ཞིག་ཡོད་
 34 ན། ། མུ་བབྱང་ཞིང་གཏམ་དྲིས་ཏེ། །
 35 བཟངས་ནས་མུར་གཏང་ངོ་། །
 36 ད་ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཅིང་། ། མཇལ་
 37 དུམ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟར་མཛད་པས། །
 38 དཔོན་ཁང་དབྱུས་པའི་བཀའ་ཐུན་
 39 སྟན་པས་ཀྱང་འདྲུལ་^②དགོས་ཏེ། །
 40 ཕན་ཚུན་གྱི་མོ་ཉ་འདྲོང་བ་ཡང་། ། ལམ
 41 རྫོང་པར་བྱང་ནས། ། སྤ་ལུགས་བཞིན་
 42 བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར། ། ཅང་ཀྱན་
 43 ཡོག་^③ཏུ་རྟ་བརྟེས་ལ། ། སྤེ་ཁྱེད་ཆེག་^④དུ་

① མནམ། བསྐྱམ་པ་ལྟེ་བབྱང་བའམ་འཕྲོག་པ།
 ② འདྲུལ། འབྲུལ།
 ③ ཅང་ཀྱན་ཡོག ས་མིང་ལྟེ་ཅང་ཆུན་ཀྱང་(将军谷)།
 ④ སྤེ་ཁྱེད་ཆེག ས་མིང་ལྟེ་ལྟེ་(ལྟེ)་རྩང་ཆུན་(绥戎棚)།

- 44 བྱ་དང་ཕྱད་པ་མན་ཅད་ནི་བྱས་ཕྱ་དྲད
 45 བ། ། ཅོང་བྱ་བྱ་ན་^① དུ་བོད་དང་ཕྱད་པ་
 46 ཡན་ཅད་ནི་བོད་ཀྱིས་ཕྱ་དྲད་བྱ་ཞེ། །
 47 དཔོན་ཞང་ཉེ་ཞིང་གཉེན་བའི་ཚུལ་བཞིན་
 48 དུ། ། སྤྱི་བྱ་དང་བཀྱར་སྤྱིའི་ལྷགས་
 49 ཡོད་པར་སྦྱར་ཉེ། ། ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་
 50 བར་ན་དྲད་རུལ་^② བྱི་མྱི་སྤང་། ། སྒྲི་བྱར་
 51 དུ་སྤང་བ་^③ དང་དགའི་མྱིང་ནི་མྱི་གཤམ་ཞེ་
 52 ས་མཆམས་སྤང་བའི་མྱི་ཡན་ཅད་
 53 གྱང་དོགས་ཤིང་འཇིགས་པ་མྱིད་པར་
 54 ས་ས་མལ་མལ་ན་བག་བརྒྱང་ཞེ། ། བདེ་
 55 བར་འཁོད་ཅིང་། ། མྱིད་པའི་བཀའ་དྲིན་
 56 བྱི་རབས་ཁྲིའི་བར་དུ་ཚོབ། ། སྒྲན་པའི་
 57 མུ་སྤང་ནི་གཉི་^④ ཆུས་སྤེབས་ས་ཆོག་དུ་
 58 བྱ་ཞེ། ། བོད་བོད་ཡུལ་ན་མྱིད་
 59 བྱ་བྱ་ཡུལ་ན་མྱིད་པའི་སྤྱིང་ཆེན་པོ་
 60 སྦྱར་ནས་གཅིགས་བཅས་པ་འདི། །
 61 བམ་ཞར་མྱི་འགྱུར་བར། ། དཀོན་མཆོག་

① ཅོང་བྱ་བྱ་ན། ས་མིང་ཉེ་ཆེང་བྱ་ཞེ་ཞན་(清水县)། (དེང་གན་སྤྱི་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྫོང་ཞིག་ནི་)

② དྲད་རུལ། དྲད་མྱིན་ས་རུལ་ནི་གཡུལ་འབྱེད་ལཱ།

③ སྤང་བ། སྤང་བ་ཉེ་ལང་ས་པ་ལཱ།

④ གཉི། ཉེ་མཐོ། «བདག་གསར་རྒྱུང་གི་རྣམས་ཞག་ལི་ཤིའི་གྱར་ཁང་»ལས། གཉི་ཐེར་ལ་ཉི་ཐེར་དང་གཉི་ཆུ་ལ་ཉི་ཆུའོ།

- 62 གསུམ་དང་། ། འཕགས་པའི་རྣམས་དང་
 63 གཉི་ཟླ་དང་གཟའ་སྐར་ལ་ཡང་དབང་དུ་
 64 གསོལ་རྟེ། ། ཐུ་ཆོག་གི་རྣམས་པས་ཀྱང་
 65 བཤད། ། སློག་ཆགས་བསད་དེ་མནའ་
 66 ཡང་བོར་ནས། ། གཅིགས་བཅས་སོ། །
 67 གཅིགས་འདི་བཞིན་དུ་མ་བྱས་སམ། །
 68 བཤིག་ན། ། བོད་རྒྱ་གཉིས་གང་གིས་སྤར་ཉེས་
 69 པ་ལ་དྲིག་ཅིང་། ། ལན་དུ་དཀྱ་ཐུ་^①ཅི་བྱས་ཀྱང་
 70 གཅིགས་བཤིག་པ་ལ་མ་གཏོགས་སོ། །
 71 འདི་ལྟར་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྩི་སྤྲོད་གྱིས་ཞལ་
 72 གྱིས་བཤགས་མནའ་བོར་རྟེ། ། གཅིགས་
 73 ཀྱི་ཡི་གེ་ཞིབ་མོར་བྲིས་ནས། ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་
 74 པོ་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཕྱག་རྒྱས་བཏབ། ། སྤྲོད་པོ་
 75 གཅིགས་འཛིན་པ་ལ་གཏོགས་པ་རྣམས་
 76 ཀྱི་ནི་ལག་ཡིག་དུ་བྲིས་རྟེ། ། གཅིགས་ཀྱི་
 77 ཡི་གེ་ཡང་སོ་སོའི་ཕྱག་སྤྲལ་^②དུ་བཞག་གོ། །

[ཤར་ཐོས་སུ]

- 1 ཡེ་འཕྲུལ་གྱི་ལྟ་བཅན་པོ་ཁྱི་གཅུག་ལྟེ་བཅན་དང་། ། རྒྱ་རྩི་སྤྲོད་ལྟེ་ཕྱོད་
- 2 ཉིག་སྤར་རྟེ་གཉིས། ། ཆབ་སྲིད་གཅིག་དུ་མོལ་རྟེ་མཇལ་དུ་མ་མཛད་པའི་

① དཀྱ་ཐུ། གཡོ་ཐུ་འཕྲུ་བཞིན།

② ཕྱག་སྤྲལ། འདི་ནས་རྒྱལ་པོའི་བང་མཛད་ལ་གྲོལ། བཅོན་ར་ལའང་འབྲུག་གོ།

- 3 དབོན་ཁང་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་བ་དང་། ། མཇལ་དུ་མ་མཛད་པའི་
- 4 གཏན་ཆོགས་རྫོང་རིང་ས་ལ་བྱིས་པའོ། །
- 5 ཨ། འཕྱུག་ཀྱི་ལྷ་བཙན་པོའི་ལྷ་སྤྱ་རྒྱལ་^①། ། ཡུལ་བྱང་ས་དོན་ཚུན་ཅད་
- 6 རྩེན་ནས་^②མྱའི་རྗེར། ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཡང་། ། གངས་རི་
- 7 མཐོན་པོའི་ནི་དབུས། ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་ནི་མགོ། ། ཡུལ་མཐོ་ས་གཙང་
- 8 བ་ལ་གནམ་ཀྱི་ལྷ་ལས། ། མྱའི་རྒྱལ་པོར་གཤེགས་ཏེ། ། གཙུག་ལག་
- 9 ཆེན་པོས་ནི་ཡུན་དཀྱི་སྤྲིད་བཅུགས། ། ཆོས་ཁྲིམས་བཟང་པོས་ནི་
- 10 རྒྱལ་གནང་། ། བུ་མས་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ནི་ནང་གི་ཆོས་^③སྦྱར་ད། །
- 11 དག་ཐབས་མཁས་ནས། ། མྱའི་དག་བརྒྱལ་ཏེ། ། ཆབ་སྤྲིད་ནི་མྱེར་ཞིང་ཆེ་
- 12 དབུ་ཚྭ་ག་ནི་སྐར་ཞིང་བཙན་པ་^④ (ཡང་ན་མ) ན་མ་ཞར་(ཞར) མྱི་
- འབྱར། ། བྱིན་^⑤མྱི་
- 13 ཉམས་པའི་གཡུང་རྩུབ་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནི་ཆེ། ། དེའི་མྱར། ། ལྷ་མྱུགས་
- 14 ཀྱི་མོན་རྒྱ་གར་དང་། ། རུབ་མྱུགས་ཀྱི་ཉ་ཟིག་དང་། ། བྱང་མྱུགས་ཀྱི་བྱ་གུ་
- ནི་
- 15 སྤེལ་ལ་སྦྱགས་པ། ། གཡུག་.....རྒྱལ་པོ་སྤེམ་ན་.....ར་བྱ་བ་ཀྱུན་ཀྱི་
- 16 འཕྱུག་ཀྱི་ལྷ་བཙན་པོའི་དབུ་ཚྭ་བཙན་པོ་དང་.....ང་བོར་ནི་
- 17 མྱུགས་མྱི་ཁྲུས་པ་མེད་དེ། ། བན་ཚུན་དཀྱེས་ཤིང་བཀའ་སྦྱུལ་དེ་ཆོག
- 18 ཉན་པ་ཡིན། ། ཤར་མྱུགས་ནི་རྒྱ་འདུག་པ། ། མཆོ་ཆེན་པོའི་ཉི་མ་
- 19 ཤར་པ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤེ། ། ལྷ་བལ་གཞན་དང་མྱི་འདྲ་བར་

① འཕྱུག་རྒྱལ་ འདི་ནས་གཉའ་བྱི་བཙན་པོར་གོ།

② རྩེན་ནས། དེ་ནས།

③ ཆོས། འཆོ་ཐབས། 《མྱེས་རབས་རྟོགས་བརྗོད》ལས་“ལས་ཀྱིས་མགྱ་བར་བྱས་ནས་དམན་ཆོས་འཆོ་བཤེས་ཞེས་དང་། “སྐོམས་བྱ་བའི་རྒྱལ་ལ་འབད་རྒྱར་ཀྱང་།” “སྐོམས་ཀྱི་ལས་སྐབ་པོ་མཐའ་ལས་པས་དབུབ་པར་རྒྱར་པ།” “འཆོ་ཆོས་བྱ་བ་ལོགས་ལོགས་པར་འབྱར་བ།” ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

④ བཙན་པ་ བཙན་པ།

⑤ བྱིན། ལྷ་བལ་ཀྱུགས་སམ་རྒྱས་པ།